

Vejret udfordrer gulerodsavlere

Gulerodssorter og dyrkningsmetoder skal tilpasses ekstreme vejr situationer, som der spås at komme flere af. 2023 var et eksempel på, hvordan vejret drillede gulerodsproduktionen i det meste af Europa, også på Lammefjorden

✎ Lars Møller,
HortiAdvice,
lars@hortiadvise.dk

Vækstsæsonen 2023 har i store dele af Europa været præget af tørke i april-juni, hvor gulerødderne bliver sået, samt meget våde marker i efteråret. Meget tyder på, at den type ekstremvejr bliver mere hyppigt. Det gælder også på Lammefjorden, hvor en gruppe gulerodsavlere samledes til sortsdag i marken hos Anders Kristensen, Hørve, den første dag i november.

Udfordringer fra start til slut

Det ekstremt tørre forår gav udfordringer for såning og fremspiring, og det ekstremt våde efterår gav udfordringer med kvalitet og høst til kasselager. Dette gav anledning til diskussion af, hvordan avlerne imødegår problemerne men også en diskussion af, hvordan man kan skabe mere forståelse for høst- og kvalitetsudfordring hos supermarkedsindkøberne. Det må være et fælles mål at nedbringe frasortering og fødevarspild og samtidig sikre en kontinuerlig leverance længere ind i foråret. Som det er nu, oplever

Lammefjordens avlere, at detailhandlen har meget fokus på kvalitetskrav i begyndelsen af sæsonen, mens der er mange gulerødder på markedet. Det giver mere fødevarspild, lavere udbytte og i sidste ende en kortere sæson for Lammefjordsgulerødder.

Sortsvalg og dyrkningsmetode

For mere end 10 år siden blev en stor del af gulerødderne på Lammefjorden sået på bede, hvor Napoli, Maestro og Bolero ofte var de foretrukne sorter. Udfordringer med opbevaring og topsundhed medførte, at gulerodsproduktionen blev flyttet over på kamme, samtidig med at sortsvalget i stigende grad flyttede over mod Nerac.

Der dyrkes stadig mange Bolero på Lammefjorden, men Napoli og Nerac er nok de største sorter i dag til kamdyrkning. Trods stort udbytte af ensartede, cylindriske, glatte rødder med høj brudstyrke og gode lageregenskaber har Nerac et svagt punkt, når det gælder smag og spredthed.

De vanskelige høstforhold på våde marker i det sene efterår medfører også behov for at finde sorter med mere sund og stærk top. Der blev blandt avlerne givet udtryk for, at frø af Bolero spirer hurtigere og mere sikkert under tørre



Syv forskellige gulerodssorter og tre forskellige udsædsmængder var i år etableret i en demonstrationsmark hos gulerodsavlere Anders Kristensen i Hørve på Lammefjorden. Den 1. november gennemgik SW Horto de forskellige sorter for Lammefjordens avlere.



Sorten Catania er en af de nye, lovende gulerodssorter fra Seminis med sund grøn top langt ud på efteråret.



Det rekordvåde efterår 2023 gav store problemer med høst og indlagring. Demonstrationsmarken ses i højre side af billedet.

forhold. Nogle af de nye sorter, som har fået stigende udbredelse på Lammefjorden i dag, er Speedo, Octavo, Florance og Alliance. Speedo er en meget tidlig, ensartet, glat sort med god smag, brudstyrke og et lidt større høstvindue end andre tidlige sorter, som hurtigt bliver overmodne. Octavo, Florance og Alliance er efterårssorter til høst med topløfter og kasselager. Octavo i konventionel og Florance/Alliance typisk i økologisk produktion.

Syv sorter afprøvet

I søgen efter nye egnede sorter har Anders Kristensen sammen med SW Horto (Seminis) i år gennemført en afprøvning af syv sorter sået med tre forskellige udsædsmængder, heraf et par helt nye sorter.

Afprøvningen blev gennemført i en konventionel mark, hvor der blev sprøjtet med fungicider for at holde toppen sund hele sæsonen. Alle sorter blev sået med hhv. 1,6 og 1,9 og 2,5 mio. frø pr. ha på kamme med 75 cm rækkeafstand. På grund af tørken blev der vandet straks efter såning og igen otte dage senere. Trods vanding var det ikke alle frø, der spirede samtidigt, og forskellene mellem udsædsmængder havde overraskende lille indflydelse på kvaliteten. Specielt den højeste udsædsmængde endte med en flot kvalitet og et plantetal, der ikke var for højt.

Øko gulerødder

På Lammefjorden produceres også økologiske gulerødder. Arealet er i dag på godt 100 ha og udgør næsten halvdelen af produktionen. Til den økologiske produktion stilles lidt andre krav til sortsvalg end til konventionel. I den økologiske produktion er det vigtigt at nedbringe

lugeomkostningerne med falsk såbed. Derfor foretrækkes sorter, som har kortere vækstsæson samtidig med, at de tåler opbevaring på kasselager. Desuden er Alternaria-bladplet et stort problem i områder, hvor der ofte dyrkes gulerødder på de samme arealer. Det er derfor endnu vigtigere i den økologiske produktion, at sorterne er mindre modtagelige for bladplet. Oven i disse krav stilles der i økologien krav om, at frøene også skal være økologiske. Det er desværre ikke alle sorter, der egner sig til økologisk frøproduktion.

Demomarker med økogulerødder

Ved Brogaard og Arnakkegaard samt fire andre danske lokaliteter har HortiAdvice i 2023 gennemført en afprøvning af økologiske frø af forskellige gulerodssorter til økologisk produktion. Her var der store forskelle mellem sorter og bladpletmodtagelighed, hvor sorten Brilliance på alle lokaliteter optræder med mindst bladplet hele efteråret. Kunsten bliver at finde en egnet sort med få vækstdage, lille modtagelighed for bladplet, højt udbytte, og som samtidig er egnet til opbevaring vinteren over. ■

Syv sorter i afprøvning

Forædlingen af nye gulerodssorter fra Seminis er målrettet efter sorter med en sund top ifølge SW Horto. De syv afprøvede sorter på Lammefjorden i år var følgende:

- Cahoot - en tidlig sort med 90-100 vækstdage. Ikke så tidlig som Cavora men tidligere end Carruba. Roden er lidt bredere i kronen og når ifølge SW Horto hurtigt højt udbytte.
- Catania - en helt ny efterårssort med ca. 110-120 vækstdage. Den er lidt tidligere end Caribou. Høj brudstyrke og mindre modtagelig for Alternaria bladplet. I afprøvningen på Lammefjorden stod den endnu med grøn top den 1. november. Ifølge SW Horto er sorten taget i brug i Sverige.
- Carvalo - også en relativt ny, tidlig efterårssort med 100-110 vækstdage. Gennemfarvet orange. I afprøvningen på Lammefjorden opleves den som lidt kortere og pænt ensartet. Angives som bladpletresistent.
- Carruba F1 - en velkendt, tidlig sorter med 95-105 dage. Ikke så tidlig som Napoli men med et større høstvindue og mindre risiko for at blive overmoden og knække. Kan sås tidligt uden at gå i blomst. Normalt en fin længde, men måske lidt til den korte side i afprøvningen.
- Carvora - ikke en ny sort men i produktion flere steder i Europa med højt udbytte. 90-100 vækstdage og fin til tidlig såning uden risiko for blomstring. 90-100 vækstdage.
- Caribou - en sen efterårssort egnet til kasselager med 120-130 vækstdage. Flot sund og stærk top i afprøvningen. Måske lidt mere konisk end de øvrige sorter.
- SV5300DN - en ny efterårs Berlicum-krydsning målrettet forarbejdning. Kræver 120-130 vækstdage og egnet til kasselager. I marken virkede den lidt kort og grov i skindet men med en flot, tæt, sund og stærk, grøn top.